

Tisztelt Alapítvány, Tisztelt Alkotók, Kedves Megjelentek!

Isten hozta Önöket 25., jubileumi nyári kiállításuk megnyitóján, a *Magyar Kézművesség 2018*, valamint a *Mátyás király és kora kézműves szemmel* című, kettős tematikájú pályázat eredményhirdető és díjkiosztó ünnepségén! Önök visszatértek korábbi négy kiállításuk helyszínére – egyúttal eljöttek oda, ahonnan a Mátyás király Emlékév központi eseményei egy egész esztendőn keresztül útnak erednek. De nemcsak eljöttek, el is hozták ide az Igazságos uralkodót, az ő emlékét megannyi szép, ötletes és változatos kézművesalkotás által. Így vált a Magyarság Háza ma az összecsengések házává: az emlékévnek, az emlékév háttérintézményének és az Önök kezdeményezésének Mátyás király személyén keresztül megvalósuló találkozási pontjává. Már pusztán emiatt is kivételes pillanata ez az emlékévnek, amelyben nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm Önöket!

Mátyás királyt nemcsak igazságosként őrzi a történelmi emlékezet: ismeretősége, tudományokban való jártassága, művészetszeretete és -pártolása éppúgy jellemzője volt az ő sokoldalú személyiségének, mint a haza ügyét szolgáló törekvésekhez szükséges valamennyi képessége és készsége. Egyik nagy mondását gyakran idézzük ma is – úgy tartotta: „*A tudatlan király olyan, mint a koronás szamár.*”

Ő sem tudatlan király, sem koronás szamár nem volt, épp ellenkezőleg.

Olvasásszeretétét, tudásszomját előbb szülővárosában, Kolozsváron a domonkos szerzetesek alapozták meg, akiknél írni és olvasni tanult, majd ezt későbbi nevelője, Vitéz János váradi püspök felügyelete mellett I. Ulászló király udvari papja, Szanóczki Gergely fejlesztette tovább benne.

Végül Itáliából érkezett második felesége, a nápolyi király lánya, a 14 évvel fiatalabb, igen szép és művelt Aragóniai Beatrix teljesítette ezt ki, akinek igen

nagy szerepe volt abban, hogy férje jelentős humanista műveltségre tett szert és művészetpártolása feltűnő méreteket öltött.

A bőkezű mecénásként ismert Mátyás célja az volt, hogy Magyarországot második Itáliává tegye. Udvara a korabeli kultúra egyik központja lett Európában, elsőként követve az Itáliában kiteljesedő, az ókori görög és római kultúrát felfedező újjászületést: a reneszánszt. Mátyás, aki maga is a római Corvinus nemzetséghez vezette vissza családfáját, nyitott volt a humanizmus és a reneszánsz szellemére, és ezt az érdeklődést Beatrix csak elmélyítette benne.

Mindezek a törekvései megmutatkoztak a budai és a visegrádi építkezéseiben is. *„A királyok dicsősége a népek sokaságában, az országok díszje és ereje a városok gazdagságában és teljességében áll”* – vallotta Mátyás. Kultúrpolitikájával e téren is a kor élvonalába emelte hazáját, ezzel is felhívva magára nemcsak a hazai, de az európai diplomácia figyelmét is.

Corvina könyvtára úgyszintén világszerte csodálatot váltott ki. Becslések szerint Mátyás király könyvtárának 2000-2500 kötete lehetett, mely, tekintettel arra, hogy egyetlen kódexbe több művet másoltak, 4500 művet ölelhetett fel az irodalom és a tudomány minden ágából. S ami nagyon fontos: ebben a könyvtárban a kódexek soha nem a dísz tárgy szerepét töltötték be; maga az uralkodó is gyakran szakított időt az olvasásra.

Mindezeket az értékeket Jókai Mór a líra eszközével így örökítette meg:

„Dicső Mátyás király fényes palotája,
Kinek büszke hírét félvilág csodálja;
Oszlopait művész faragta remekbe,
Ágyus bástyáira néz a tar remegve;
Nagy torony tetején aranyozás látszik:
Ha a nap nem süt rá, akkor is fényt játszik.

S az a nagy palota a gyűrűs hollóval,
Mi a többi közül kimagaslik jóval:
Az ottan a könyvtár, az akadémia;
Ezer diáknak van ott mit tanulnia. –
Csupádon csupa egy pompa ez! De kivált,
És ami legjobban hirdeti a királyt,
Az a bogárhátú ház-sor ott az aljban;
Mindenikben tudja a király, mi baj van?
S ha egyszer megtudta a bajnak a hírét,
Egyet szól s kiteszik «baj» uramnak szürét.
Mert míg vas kezével ellenséget rontott,
Aranyos kezével jogot, áldást osztott.”

Ebben az összefüggésben szólnunk kell az udvar európai szintűvé váló énekes és hangszeres zenei életéről is. A királyi kórus létszáma Mátyás korára elérte a negyven főt; a külföldi vendégek egybehangzóan mint Európa egyik legjobb együttesét dicsérték. „*Annál különbet még nem láttam*” – írta egy korabeli szem- és fültanú Mátyás híres énekkaráról, amely még magával a pápai kórossal is vetekedett. Az énekkarnak saját iskolája, orgonistája és fúvószenészei voltak és a gregorián ének művelése mellett – külföldről szerződtetett énekesek és hazai szopránfiúk közreműködésével – műsorán a kor legigényesebb kompozíciós stílusában írt többszólamú művek is szerepeltek. Mátyás kiterjedt levelezést folytatott, hogy Magyarországra csábítsa a kor legjelentősebb zenészeit. Udvarának zenészvendége volt mások mellett Pietro Bono, a híres lantjátékos is.

Mátyás udvara bekapcsolódott az európai kulturális élet vérkeringésébe.

Csoda-e hát, hogy az évszázadok folyamán annyi művészeti alkotás: szobor, dombormű, festmény és más műalkotás, irodalmi és zenemű született a tiszteletére?

Nem csoda, mint ahogy az sem, hogy a Magyar Kézművességért Alapítvány is – az Ipartestületek Országos Szövetségével, valamint a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Kézműipari Tagozatával együtt – pályázatra hívott hazai és külföldi magyar népművészeket, kézműves iparművészeket, egyéneket és alkotóközösségeket: alkossák meg és hozzák el ide Budapest szívébe Mátyás uralkodásának, a róla szóló legendák, mondák, mesék és ezek alakjainak megjelenítését, a kor magyar reneszánsz emlékeinek kézműves feldolgozását, öltözetek, ékszerek, textíliák, ötvös- és kerámiatárgyaik, fegyvereik, egyéb használati és dísz tárgyaik korhű másolatait.

Öröm látni, milyen sokan hallották meg a hívó szót és éltek a lehetőséggel, alaposan megnehezítve a néprajzkutatók, iparművészek alkotta zsűri dolgát!

Különösen nagy öröm számunkra is ez az alkalom, hiszen a Mátyás király Emlékévkben az emlékezet, a tisztelet kifejezésének megannyi formájával volt módunk találkozni: a többi között utaztatunk ismeretterjesztő kiállításokat, ott vagyunk számos rajzpályázat, mesemondó verseny mellett; támogattunk egy láthatatlan, Mátyás király korát csupán tapintás, hangok és illatok által megidéző tárlatot; napvilágra segítettük egy corvina másolatának kiadását; kóstoltunk és kóstoltatunk Mátyás király-tortát... ám az igazságos uralkodót és korát megjelenítő *kézművesalkotásokat* most szemlélhetünk először. Köszönjük az ötletgazdáknak a kezdeményezést, és hálásak vagyunk az alkotóknak a létrehozott műveikért!

Kívánjuk, hogy a vizuális élményt itt a helyszínen is minél többen megtapasztalják, majd pedig a szerkesztendő album által még többen részesüljenek belőle! És közben emlékezzenek arra, amit Jókai Mór Mátyás

királyról papírra vetett, hogy tudniillik: *„Mert míg vas kezével ellenséget rontott, / Aranyos kezével jogot, áldást osztott.”*

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!